

Helt på afveje

Nye medier og genrer i danskundervisningen

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Hvor skal vi hen?

Helt på afveje – nye fortællemåder.
Simon Skov Fougst og Thorkild Hanghøj (2012)
København: Alinea

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Program

- Nye medier og genrer i dansk – Mine pointer
- Genrer
- Fortællinger
- Hypertekster
- Billedfortællinger
- Digitale fortællinger
- Computerspil
- Facebook
- Sms-noveller
- Blogs
- Eventyr og rap

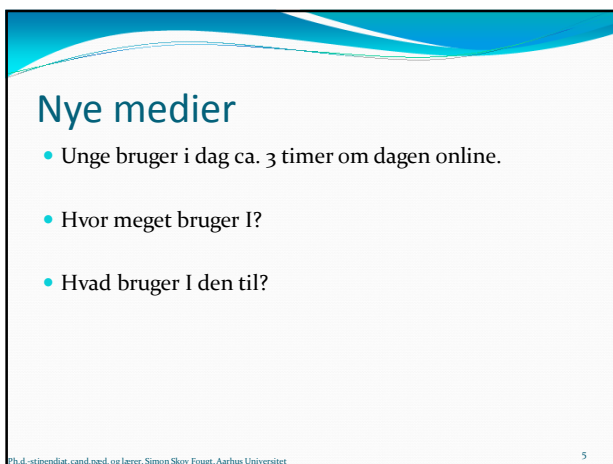
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Mine pointer

Nye medier og genrer i danskundervisningen

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Nye medier

- Unge bruger i dag ca. 3 timer om dagen online.
- Hvor meget bruger I?
- Hvad bruger I den til?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Ændret faglighed

- Adgang til viden
- Forholde sig til den

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Ændret faglighed

- De overordnede faglige mål skal være udgangspunktet:
 - Samfundets mål, skolens mål
- Inddragelse af medierne skal understøtte de faglige mål (deltage i samfundslivet).
- Selvstyring
- Inddrag medierne, hvor det er relevant
- Forhold dem til det

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

7

Fartboller på skolevejen

At Anders Wigg
 19. juli 2006 kl. 19.45
 Fartboller på skolevejen er et stort problem for mange skoler. De fleste skoler har derfor indført fartboller på skolevejen. Det er en god idé, fordi det kan hjælpe på trafikken og gøre skolevejen mere sikker. Men det kan også være en udfordring for nogle skoler, fordi det kan være svært at få eleverne til at forstå, hvorfor det er vigtigt at holde sig til reglerne. Derfor er det vigtigt at have en god kommunikation med eleverne og forældrene om, hvorfor det er vigtigt at holde sig til reglerne.

191.000 studerende eller 43 procent af alle studerende har beskæftigelse ved siden af studierne. 24 timer Fredag 18.8.2006

Sikrere skolevej

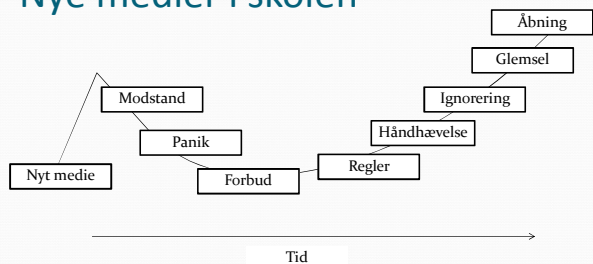
Truslen om klip i kørekortet sænker hastigheden
 I dag starter landspolitiet i forbindelse med skolestartskampagnen, og de danske bilister har bemærket, at hastigheden er blevet mindre.

Ved at sænke hastigheden kan man undgå mange ulykker. Det er derfor vigtigt at holde sig til hastighedsbegrænsningen. Det er også vigtigt at være opmærksom på trafikken omkring skolerne, fordi der er mange børn på vej til skole.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

Nye medier i skolen

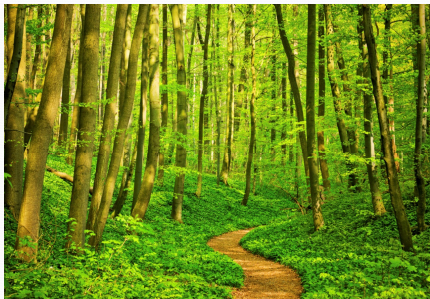
Kilde: Gynther, Karsten (red.) (2010): *Didaktik 2.0*. København: Akademisk (p. 40)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

9

Medier

- Modaliteter skaber stemning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

10

Medier

- Modaliteter skaber stemning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

11

Hovedpointen

- Nye medier og genrer i dansk – brug det, I kender
 - Viden om fortællinger
 - Viden om genrer
 - Viden om modaliteter
 - Viden om kommunikation
 - Kildekritik
- Kommunikative kompetencer
- Det receptive og det produktive

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

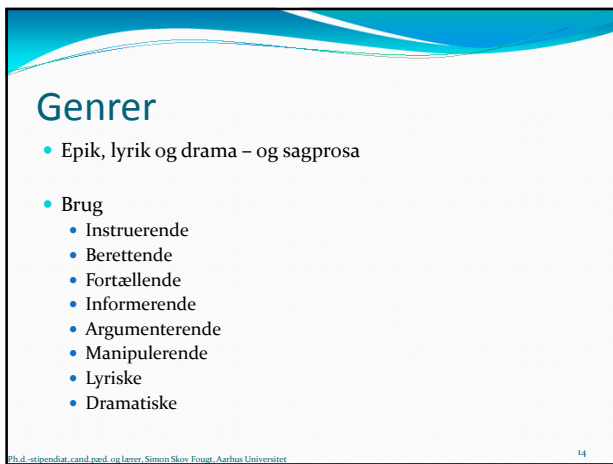
12

Genrer

Kernedanskfaglighed

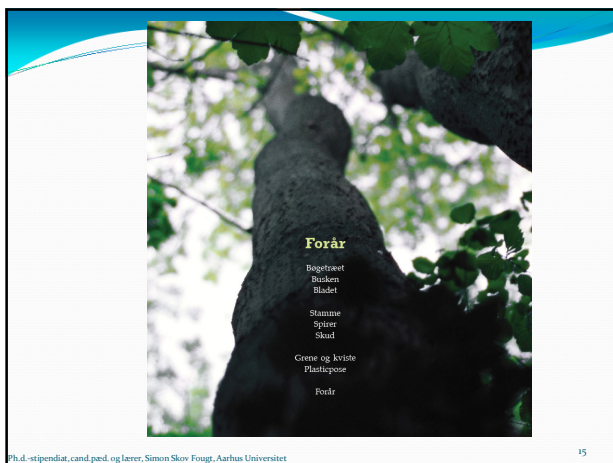
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Genrer

- Epik, lyrik og drama – og sagprosa
- Brug
 - Instruerende
 - Berettende
 - Fortællende
 - Informerende
 - Argumenterende
 - Manipulerende
 - Lyriske
 - Dramatiske

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Forår

Røgetræet
Busken
Bladet
Stamme
Spiser
Skud
Grene og kviste
Plastikpose
Forår

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

Genrer

- Genren styrer læsemåden – teksten styrer jer
- Noter fra en biologitime i 8. kl.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

16

Genrer

- *Jeg stjal en plade chokolade i Netto i går. Jeg var sulten og havde ingen penge*
- Her vælger I at læse teksten fiktivt. I styrer teksten

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

17

Genrer

- Biblioteksrykkerne

Peter S.A., dit fucking fjols
Nu har du kraftedene igen glemt at
aflevere en fucking bog til fucking
tiden hos os. Du mangler for fanden
at aflevere "Oliver & Company".
Hvad helvede er det du ikke fatter,
din tabernar? Løt røven og få bogen
afleveret senest i morgen kl. 12, ellers
smadrer vi dig og din usle familie.
Fra
Skolebiblioteket

Peter Jensen
Du har glemt at aflevere lånt materiale:
4076479111, 79.74: Oliver & Company
Med venlig hilsen
Skolebiblioteket
Gebyrer:
1-7 dage efter afleveringsfristen: 5 kr.
8-14 dage efter afleveringsfristen: 10 kr.
15-28 dage efter afleveringsfristen: 20 kr.
Abningslister: Dagligt 8-14

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

18

Genrer

- Genren er en forventning, en læsemåde og noget i teksten
- Leg med det - genrerne

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foug, Aarhus Universitet

19

Fortællinger

Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Foug
Aarhus Universitet

Fortællinger

- Fortæller
- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hansen er et af de mest almindelige navne i Danmark. Danmark er et land i Europa med 5,5 mio. indbyggere. Indbyggerne er borgere i et land. Lande er der mange af...

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træt og tilfreds oven på en arbejdsdag.

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træt og tilfreds oven på en arbejdsdag. Men så en mandag morgen, hvor Hansen kom ud til sin pølsevogn, opdagede han til sin skræk og rædsel, at der havde været indbrud i vognen. Den var tom for værdier og fuldstændigt smadret.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foug, Aarhus Universitet

21

Fortællinger

- Fortæller
- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

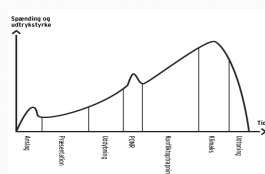
Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

22

Fortællinger

- Analyser sangen med berettermodellen

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

23

Fortællinger

- Modaliteter og genrer
- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

24

Hyperteksthistorier

Nye genrer og medier i dansk

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougth
Aarhus Universitet

Hyperteksthistorier

Der var engang en pølsemand, der hed Hansen. Hver morgen stod han op og gik på arbejde i Jerslev. Om aftenen kørte han sin pølsevogn hjem, træt og tilfreds oven på en arbejdsdag. Men så en mandag morgen, hvor Hansen kom ud til sin pølsevogn, opdagede han til sin skræk og rædsel, at der havde været indbrud i vognen. Den var tom for værdier og fuldstændigt smadret.

- Hvordan skal historien om pølsemanden slutte?

A. Hansen var knust. Hans livsværk var ødelagt. Heldigvis havde han en forsikring, der dækkede alle skaderne, og Hr. Hansen fik en ny, fuldt moderne pølsevogn og gik glad på arbejde igen.

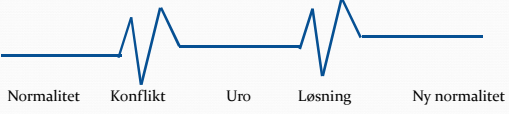
B. Hansen var lykkelig. Han havde i mange år været træt af sit ensformige liv. Så Hansen købte sig en stor sejlbåd for forsikringspengene og sejlede jorden rundt.

C. Vi må hellere slutte denne latterlige historie nu. Den er jo fuld af løgn. Det er fuldkommen utroværdigt med pølsevogne i Jerslev. Det er en lillebitte landsby i Vestsjælland.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet

Hyperteksthistorier

- Beskriv opbygning: Indledning, en midte og en afslutning
- Brug konflikt-modellen.

Normalitet Konflikt Uro Løsning Ny normalitet

- Karakteriser afslutningen

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet

Hyperteksthistorier

- Give eleverne en forståelse af, hvad hypertekster er
- Lade dem skrive hypertekst-fortællinger selv
- Arbejde med deres narrative kompetence
- Arbejde med web – især hvis den omsættes.

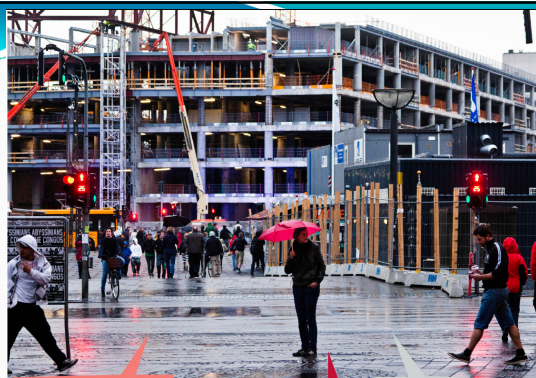
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

28

Billedfortællinger

Nye medier i dansk

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Billedtekst 1: København er en af Europas mest aktive hovedstæder, hvad byggerier og fornyelse af byen angår.

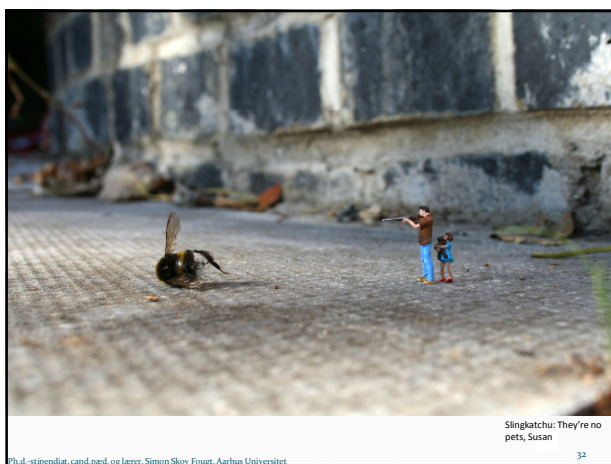
Billedtekst 2: Endnu en regnvejrsdag i Danmark står rekorden som det mest regnfulde år fast med syv måneder.

Billedtekst 3: Københavns Kommune har fuldstændigt mistet kontrollen med sine byggerier.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

30

Digitale fortællinger

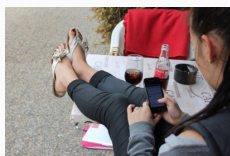

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

34

Digitale fortællinger

- Danskfaglighed!
- Tempo
- Klipning
- Rytme
- Billedopbygning
- Forslag til forbedringer?
- Udforsk modaliteterne

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

35

Computerspil

Gys

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Computerspils-fortællinger

- Lineære fortællinger
- Interaktive fortællinger
- Mange forskellige handlingsforløb
- Spillerens valg

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

37

Computerspils-genrer

- **Action** *Counter-Strike, Gran Turismo*
- **Adventure** *Myst, Riven, Syberia, Heavy Rain*
- **Rollespil** *World of WarCraft, EverQuest*
- **Simulation** *FIFA, The Sims, SimCity*
- **Småspil** *Syvkabale, Angry Birds, Farmville*
- **Strategi** *Civilization, Patrician, Starcraft*
- **Partyspil** *Dance Dance Revolution, Singstar*

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

38

Computerspils-analyse

- **Spilletets ramme fortælling:** Hvordan er spillets overordnede fortælling bygget op? Beskriv fortællingens tid, sted, personer og konflikt.
- **Game play:** Hvordan har spilleren mulighed for at interagere med omgivelserne? Kort sagt: Fungerer spillet – er det sjovt eller er det kedeligt?
- **Spildynamikker:** Hvilke dynamikker er de vigtigste i spillet? Er det fx konkurrence, udforskning, løsning af gåder, samarbejde eller at kunne udvikle nye egenskaber med ens figur?
- **Miljø og personer:** Hvilket miljø foregår historien i og med hvilke personer?
- **Perspektiv:** Hvordan er historien fortalt? Er det 1. person eller 3. person perspektiv?
- **Spillerens fortælling:** Hvilke fortællinger skaber man selv, mens man spiller?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

39

Computerspil - gys

- Hvad kendetegner gysergenren? Fx uhyggelig atmosfære, lyd og musik, ondskab, overnaturlige væsener...
- Spilleets regler
- Løse gåder, objekter, overleve
- Læsning, skrivning, analyse, fortolkning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

40

Computerspil - gys

- The House 2:
- <http://www.sinthaistudio.com/thehouse2/>
- Lyd og lys
- Aktantmodellen
- Berettermodellen
- Gysergenren

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

41

Facebook

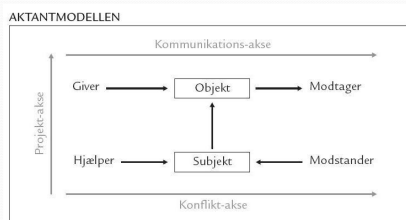
Web 2.0 i dansk

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougst
Aarhus Universitet

Facebook-fortællinger

- Er vores Facebook-profiler en fortælling?

- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

43

Facebook-fortællinger

- Hvad kan eleverne få ud af deres egne Facebook-profiler?
- Hvilke fortællinger laver de om sig selv online?
- Privat - skole

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

44

Facebook-fortællinger

- Fiktive Facebook-profiler
- Meddigtninger
- Cecilias profil - Esbens profil
- Hvad skrives?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

45

Sms-noveller

It og medier i udskolingen

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd., lærer Simon Skov Fougth
Aarhus Universitet

08:00
Jeg tror ikke jeg har brækket
noget. Højre ben sover. I klemme.
Kun denne hånd helt fri. Et hul som
et spillekort ved mine fødder. Jeg
elsker lyset!

08:10
Hvis jeg slipper ud: Det er som at
blive født to gange!

11:00
Hvorfor tænker jeg på dig?! 1000
år siden! Og så DIG af alle fra
folkeskoleklassen?! Er jeg så
langt ude?! 1000 år? Hvem der
bare kunne leve i 20!

12:05
Jeg er holdt op med at råbe. På
grund af ilten. Og ribbenene. Jeg
hoster så jeg tror det er slut.
Slut?

Kim Fupz Aakeson:
Og dog bevæger den sig.
Alinea 2010.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet

Sms-noveller

- Sproget:
 - Korte uafsluttede sætninger
 - Forkortelser
 - Sammentrækninger
 - Engelske udtryk og tegn.
 - Navne forkortes til forbogstavet.
 - *Er* bliver til *r*
 - *Det* forkortes til
 - Diverse alternative stavemåder: cføli, c u, 2tal, knuz og najz.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet

Sms-noveller

- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms.

Ph.d.-stipendiat cand.pæd.-og-lærer, Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

49

Blogs

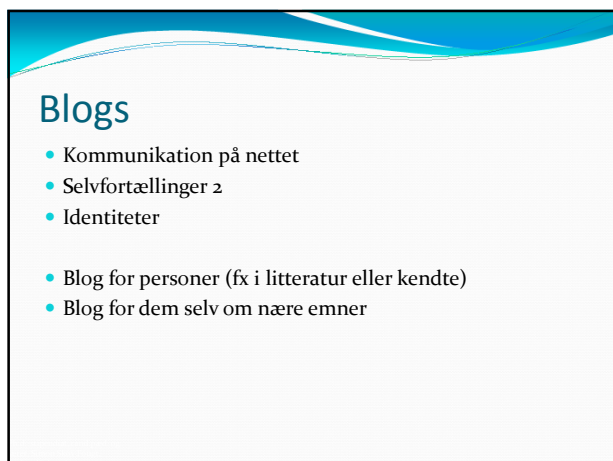
Nye medier i dansk

Ph.d.-stipendiat cand.pæd.-og-lærer,
Simon Skov Foggt, Aarhus Universitet

Blogs

- Kreativ skrivning: Katinka, 13 år
- Blogspot.dk

Kampen om opmærksomhed

- Forskellige blogs
- Kommentere hinandens
- Kampen om opmærksomhed

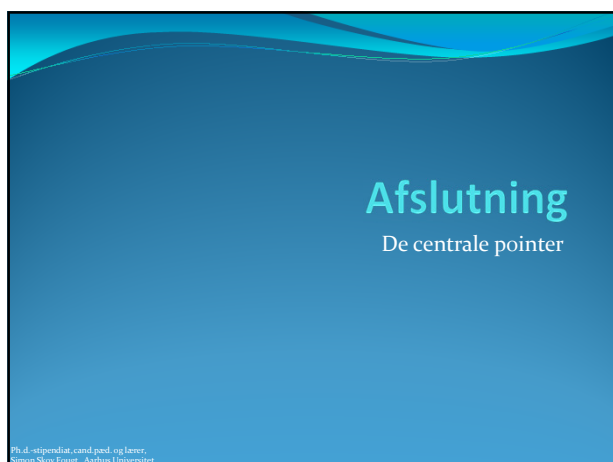
Eventyr

Rap-style

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd.-og-lærer,
Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

Klods Hans som rap

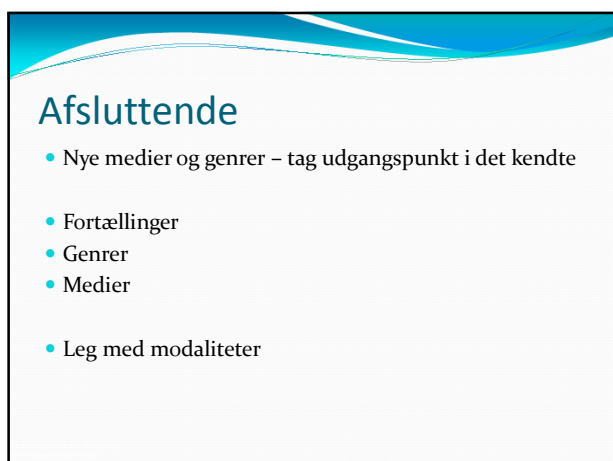
- **Omskriv Klods Hans til en rap**
 - Eventyrtræk i Klods Hans
 - Del historien i afsnit
 - Personkarakteristik af Klods Hans, brødrene, prinsessen
 - Nøgleord
 - Rapgenretræk?
 - Rimord
 - Bogstavrim
 - Vokalrim
 - Moderne ord

Afslutning

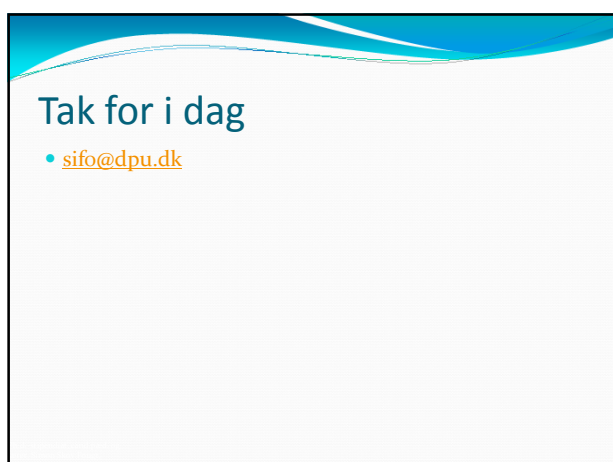
De centrale pointer

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer,
Simon Steen Friis, Aarhus Universitet

Afsluttende

- Nye medier og genrer – tag udgangspunkt i det kendte
- Fortællinger
- Genrer
- Medier
- Leg med modaliteter

Tak for i dag

- sifo@dpu.dk
